

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Антоні ГАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Зовнішня політика Європейського Союзу

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другій (магістерський)

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ Обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: завідувачка кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки, к.ю.н., доцент Людмила НОВІКОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувачка кафедри

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(підпис)

Олена ДОЦЕНКО
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика Європейського Союзу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» підготовки магістра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета викладання** навчальної дисципліни полягає в

- вивченні концептуальних засад зовнішньої політики Європейського Союзу, основних напрямків зовнішньополітичної діяльності щодо забезпечення інтересів Європейського Союзу в міжнародних відносинах;

1.2. **Основними завданнями вивчення дисципліни є:**

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- формування наступних фахових компетентностей:

СК2. Поглиблені знання про природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

СК4. Здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики, організовувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати їх публічну апробацію.

СК10. Розуміння сутності та специфіки зв'язків з громадськістю у міжнародних відносинах.

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
1-й	-
Лекції	
30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
105 год.	год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми матриця відповідності освітнього компонента **ОК6 «Зовнішня політика ЄС»**, методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
РН1. Демонструвати фундаментальні знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний, емпіричний, метод аналізу	усне опитування, тестовий або письмовий контроль на лекціях та практичних заняттях, оцінювання: виступів, аналітичних довідок, письмової залікової роботи
РН3. Демонструвати знання наукових методологій та методик дослідження міжнародних відносин та зовнішньої політики.	-/-	-/-
РН4. Демонструвати поглиблені знання міжнародної та національної безпеки, міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів, підходів, способів та механізмів забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.	-/-	-/-
РН7. Демонструвати знання у сфері зв'язків з громадськістю та сучасних PR-технологій у міжнародних відносинах	-/-	-/-
РН9. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	-/-	-/-
РН10. Визначати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові й інші ризики у сфері міжнародних відносин та міжнародних комунікацій.		
РН11. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем	-/-	-/-
РН17. Проводити підготовку, розробку та реалізацію проектів прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової регіонознавства	-/-	-/-
РН22. Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.	-/-	-/-

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Історія формування та трансформації зовнішньої політики ЄС

Тема 1. Формування та розвиток зовнішньої політики ЄС.

Гене́за та історія розвитку зовнішньої політики ЄС. Історія розвитку Спільної зовнішньої та політики безпеки (СПЗП) (Маастрихтський договір, Лісабонський договір).

Елементи загальної зовнішньої політики і політики безпеки. Спільна зовнішня політика (членство у міжнародних організаціях; статус спостерігача в міжнародних організаціях, взаємодія з іншими міжнародними організаціями, участь у багатосторонніх договорах; Єдина політика сусідства, Східне партнерство, а також економічне, фінансове, технічне та екологічне співробітництво);

Спільна політика безпеки і оборони (участь у військових конфліктах; участь у місіях з підтримання миру; протидія сучасним викликам і загрозам, обмін секретною інформацією; виконання резолюцій Ради Безпеки ООН; обмежувальні заходи; гуманітарна допомога).

Тема 2. Інституційна основа спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС.

Еволюція інституційної основи спільної зовнішньої політики і політики безпеки.

Класифікація інститутів ЄС, які здійснюють спільну зовнішню політику і політику безпеки: основні і спеціалізовані установи. Європейська рада (принципи та основні напрями діяльності). Рада ЄС (управління, координація, реалізація СЗПБ в рамках ЄС). Роль Європейської комісії, Європейського парламенту, Суду ЄС в сфері здійснення СЗПБ. Верховний представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки. Європейська служба зовнішніх зносин Європейської комісії. Рада по закордонних справах. Роль головуючого держави-члена у здійсненні спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Військові та політичні інститути ЄС: Комітет з політики і безпеки, Військовий комітет.

Підвищення ефективності інституціонального механізму Європейського союзу у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки.

Тема 3. Спільна політика безпеки та оборони ЄС.

Спільна політика безпеки та оборони в рамках спільної зовнішньої політики і політики безпеки Європейського союзу. Історія розвитку та перспективи розвитку спільної політики безпеки і оборони. Правові засади спільної політики безпеки і оборони. Спільна політика оборони Європейського союзу і національна політика в сфері оборони держав-членів Європейського союзу. Сучасні напрями спільної політики оборони Європейського Союзу.

Тема 4. Європейська політика сусідства.

Історична еволюція політики сусідства. Відносини ЄС з сусідніми країнами. ЄС як регіональний і міжнародний актор. Значення Європейської політики добросусідства ЄС (ЄПС). Інструменти політики добросусідства. Практика реалізації Європейської політики добросусідства. Основні питання, пов'язані з наступними основними напрямками політики добросусідства: енергетика, торгівля та безпека. Сутність та обмеження політики сусідства ЄС.

Тема 5. Торговельна політика ЄС.

Правові основи формування та вдосконалення спільної торговельної політики ЄС. Політико-економічні проблеми конкуренції на світових ринках. ЄС у Світовій організації торгівлі. Проблеми координації та конкурентноздатності торговельної політики ЄС.

Спільна політика експорту та імпорту

Тема 6. Діяльність ЄС у сфері протидії новим викликам і загрозам.

Поняття і класифікація нових викликів і загроз європейської безпеки. Правові засади діяльності ЄС у сфері протидії новим викликам і загрозам. Стратегія внутрішньої безпеки ЄС в контексті протидії новим викликам і загрозам. Заходи по боротьбі з міжнародним тероризмом, що вживаються в ЄС. Стратегія ЄС по боротьбі з тероризмом, план дій по боротьбі з тероризмом та їх реалізація. Діяльність ЄС у сфері боротьби з організованою злочинністю, торгівлею людьми та незаконним накопиченням та обігом стрілецької зброї і легких озброєнь. Відповідні дії ЄС на проблему виснаження ресурсів, зміни клімату та демографічні проблеми.

Розділ 2. Співробітництво ЄС з міжнародними організаціями при здійсненні спільної зовнішньої політики і політики безпеки

Тема 7. Взаємодія ЄС з міжнародними організаціями в сфері підтримання миру і безпеки.

Поняття універсальних і регіональних міжнародних організацій. Членство в міжнародних організаціях. Членство ЄС в міжнародних організаціях: правові основи і практика реалізації. ЄС в якості спостерігача в міжнародних організаціях: правові основи і практика реалізації;

Поняття і форми співпраці між регіональними організаціями. Співпраця ЄС та ООН в галузі підтримання міжнародного миру і безпеки (угоди про співпрацю, співробітництво з конкретними органами ООН, операції, кваліфікація ЄС в якості регіональних механізмів і установ в рамках глави VIII Статуту ООН); Співпраця ЄС з регіональними організаціями в сфері підтримки міжнародного миру і безпеки.

Тема 8. Відносини України та ЄС.

Еволюція двосторонніх відносин. Інституційні та правові механізми співробітництва. Асоціація як новий формат відносин між Україною та ЄС

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Розділ 1. Історія формування та трансформації зовнішньої політики ЄС</i>												
Тема 1. Формування та розвиток зовнішньої політики ЄС.	16	4	2			10						
Тема 2. Інституційна основа спільної зовнішньої політики і політики безпеки ЄС.	16	4	2			15						

Тема 3. Спільна політика безпеки та оборони ЄС.	14	4	2			10						
Тема 4. Європейська політика сусідства.	18	4	2			10						
Тема 5. Діяльність ЄС у сфері протидії новим викликам і загрозам.	14	4	2			15						
Тема 6. Торговельна політика ЄС.	14	2	2			10						
Разом за розділом 1	60	22	12			70						
<i>Розділ 2. Співробітництво ЄС з міжнародними організаціями при здійсненні спільної зовнішньої політики і політики безпеки</i>												
Тема 7. Взаємодія ЄС з міжнародним організаціями в сфері підтримання миру і безпеки.	26	4	2			20						
Тема 8. Відносини України та ЄС.	14	4	1			15						
Разом за розділом 2	40	8	3			35						
<i>Усього годин</i>	150	30	15			105						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування та розвиток зовнішньої політики ЄС	2
2	Інституційна основа спільної зовнішньої політики і політики безпеки ЄС	2
3	Спільна політика безпеки та оборони ЄС.	2
4	Європейська політика сусідства	2
5	Діяльність ЄС у сфері протидії новим викликам і загрозам.	2
6	Торговельна політика ЄС	2
7	Взаємодія ЄС з міжнародним організаціями в сфері підтримання миру і безпеки.	2
8	Відносини України та ЄС	1
	Разом	15

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Формування та розвиток зовнішньої політики ЄС. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати доповіді (презентації).	10
2	Інституційна основа спільної зовнішньої політики і політики безпеки ЄС. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати доповіді (презентації), виконання тестових завдань.	15

3	Спільна політика безпеки та оборони ЄС. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати доповіді (презентації), виконання тестових завдань.	10
4	Європейська політика сусідства. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, доктринальними джерелами, підготувати доповіді (презентації)	10
5	Діяльність ЄС у сфері протидії новим викликам і загрозам. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати доповіді (презентації), виконання тестових завдань.	15
6	Торговельна політика ЄС. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати доповіді (презентації).	10
7	Взаємодія ЄС з міжнародними організаціями в сфері підтримання миру і безпеки. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати доповіді (презентації), виконання тестових завдань.	10
8	Відносини України та ЄС. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, підготувати доповіді (презентації), виконання тестових завдань.	10
	Разом	105

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, виконання тестових завдань на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Сума балів за виконання завдання на практичному занятті складає:

Тема 1 – 3 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 3 бали.

Тема 2 – 4 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали, виконання тестових завдань – 2 бали.

Тема 3 – 3 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 1 бал, виконання тестових завдань – 1 бал, презентація SWOT-аналізу за результатами групової роботи – 1 бал.

Тема 4 – 4 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали, захист презентацій доповідей за результатами групової роботи – 2 бали.

Тема 5 – 4 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали, виконання тестових завдань – 2 бали.

Тема 6 – 3 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 3 бали.

Тема 7 – 4 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали, виконання тестових завдань – 2 бали.

Тема 8 – 3 бали: захист презентацій індивідуальних доповідей – 1 бал, виконання тестових завдань – 2 бали.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі підготовка відповідей за навчальними питаннями тем дисципліни, підготовки презентацій доповідей за темами курсу.

Сума балів за виконання завдань для самостійної роботи складає:

Тема 1 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 2 бали; виконання презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали.

Тема 2 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 2 бали; виконання індивідуальних презентацій доповідей – 2 бали.

Тема 3 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 1 бал; виконання презентацій індивідуальних доповідей – 1 бал; виконання SWOT-аналізу за результатами групової роботи – 2 бал.

Тема 4 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 1 бал; виконання презентацій індивідуальних доповідей – 2 бал; виконання презентацій доповідей за результатами групової роботи – 1 бал.

Тема 5 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 2 бали; виконання презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали.

Тема 6 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 2 бали; виконання презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали.

Тема 7 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 2 бали; виконання презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали;

Тема 8 – 4 бали: підготовка відповідей за навчальними питаннями – 2 бали; виконання презентацій індивідуальних доповідей – 2 бали.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

За виступ на практичному занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого здобувача) до 4 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Загальна максимальна сума балів за роботу в семестрі складає **60** балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати

	своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового екзамену (за чотирирівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який вноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, що полягає в оцінці засвоєння здобувачами знань на підставі виконання ними певних видів робіт на практичних заняттях.

Екзаменаційний білет містить три відкриті питання, перше питання оцінюється в 10 балів, друге та третє питання оцінюються по 15 балів.

Оцінювання знань та умінь здобувачів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабко орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Екзамен	Сума		
Розділ 1						Розділ 2				Інд.завд.	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	-	60	40	100
Поточний контроль											
3	4	3	4	4	3	4	3				
Самостійна робота											
4	4	4	4	4	4	4	4				
7	8	7	8	8	7	8	7				

T1, T2 ... – теми розділів.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю (60 балів) та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю (40 балів). Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Стратегічні комунікації. Підручник/ Бебик В.М., Даниленко С.І., Копійка В.В. та ін. – К. : Вадекс, 2019. – 446 с.
2. Грубінко А. В. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1990-2016 рр.): монографія. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. 640 с.
3. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях: монографія / Погорська І.І., Макаренко Є.А., Рижков М.М. та ін. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
4. Зовнішньополітичні комунікативні технології: підручник /Макаренко Є. А., Рижков М. М., Піпченко Н. О. та ін. К. : Центр вільної преси, 2016. 416 с.
5. Бжезінський З. Стратегічне бачення: Америка і криза глобальної влади / пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2012. 147 с.
6. Регіональні стратегії США і Європи: зовнішньополітичний і безпековий вимір: монографія/ Головченко В. І., Копійка В. В., Макаренко Є. А. Та ін. – К. : Центр вільної преси, 2016. 528 с
7. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз : монографія . Х. : Право, 2013. – 760 с.
8. Паралельно з НАТО: регіональне співробітництво країн Європи у сфері безпеки та оборони. URL|:<https://niss.gov.ua/news/statti/paralelno-z-nato-regionalne-sprivrobitnictvo-krain-evropi-u-sferi-bezpeki-ta-oboron> (дата звернення 20.08.20)
9. Зміцнення відносин між НАТО і ЄС. URL|:<https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2019/07/16/zmtsennya-vdnosin-myo-nato-s/index.html> (дата звернення 20.08.20)

Додаткова

10. Моцик О. Ф. Базові засади правового регулювання міжнародної співпраці України в гуманітарній сфері. *Політикус*: наук. журн. Південноукр. нац. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2019. Вип. 3. С. 44–49.
11. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
12. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011.632 с.
13. Арах М. Европейский Союз. Видение политического объединения . М.,1998.
14. Аросев Г. В Европе намерены выделять больше средств на безопасность и оборону // Deutsche Welle. 14.11.2016. URL: <http://www.dw.com/ru/в-Европе> дата звернення: 21.07.2020).
15. Вахудова М.-А. Нерозділена Європа. Демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму. - К.: Втдав. Дім „Києво-Могилянська академія”, 2009. - 379 с.
16. Горобець І., Мартинов А. Дипломатична служба Європейського Союзу // *Зовнішні справи*. 2013. №1 С. 19-21.

17. Грубінко А.В. Політика Великої Британії щодо східного розширення Європейського Союзу: історичні аспекти // *Європейські історичні студії*. 2016. № 5. С. 20-32.
18. Європейський Союз: структура, функції, механізми / За ред. Н.В.Антонюк. - Львів, 2002. - 176 с.
19. Журкин В.В. Военная политика Евросоюза: монография. М.: Международные отношения: Институт Европы РАН, 2014. 256 с.
20. Зверева Т.В. Внешняя политика современной Франции: монография. М.: Канон+, 2014. 344 с.
21. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
22. Копійка В.В. Європейський Союз: заснування та етапи становлення. – К., 2001.
23. Копійка В.В. Інтеграційні процеси у Європі: від Європейського Співтовариства до Європейського Союзу. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 роки) / В.В. Копійка , А.А. Суботін. К., 2000.
24. Крушинський В.Ю. Великобританія в європейських інтеграційних процесах: дис. ... д-ра політ. наук: 23.00.04. К., 2004. 471 с
25. Кулеба Д.І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика: монографія К.: Промінь, 2007. 304 с.
26. Ніщський договір та розширення ЄС / М-во юстиції України. Центр порівнял. Права/за наук. ред. С. Шевчука. К.: Логос, 2001. 196 с.
27. Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали/ за заг.ред.М.В. Буроменського.- Харків: Право,2015. 328 с.
28. Право Європейського Союзу підручник/ за ред. Р.А. Петрова. – Київ.Істина,2017. – 384 с.
29. Світова та європейська інтеграція: Навчальний посібник / За заг. ред. Я.Й.Малика. - Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. - С. 187.
30. Тэтчер М. Искусство управления государством. Стратегии для меняющегося мира. пер. с англ. М.: Альпина Паблишер, 2003. 504 с.
31. Яковенко Н.Л. Велика Британія в міжнародних організаціях. К.: Київський університет, 2011. 400 с.
32. Gomis B. The European implications of Franco-British defence cooperation // *European Geostrategy*. 2014. 11 February. URL: <http://www.europeangeostrategy.org/2014/02/> (дата звернення: 12.08.2019.).
33. Simon L. The 2013 French defence White Paper: do not write France off just yet // *European Geostrategy*. 1st May 2013. URL: <http://www.europeangeostrategy.org/2013/05/> (дата звернення: 12.08.2020).
34. Foreign Secretary welcomes Serbia and Kosovo's EU Progress. Press release. 28 June 2013 // Foreign & Commonwealth Office. URL: <https://www.gov.uk/government/news/foreign-secretary-welcomes-serbia-and-kosovos-eu-progress> (дата звернення: 07.04.2020).
35. Withnall A. EU referendum: David Cameron questions Penny Mordaunt's judgment over Turkey veto claim // *The Independent*. 2016. May 22.
36. Bond I., Besch S., Gostyńska-Jakubowska A., Korteweg R., Mortera-Martinez C., Tilford S. Europe after Brexit Unleashed or undone? London, April 2016. 15 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/c/stru3/spi>.
2. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://europa.eu/>
3. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.osce.org/>.
4. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.un.org/>.
5. Офіційний сайт Організації Північноатлантичного договору [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nato.int/>.
6. Офіційний сайт Ради Європи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://coe.int/u/>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзаме́н **в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Зовнішня політика Європейського Союзу» <https://dist.karazin.ua/moodle/login/index.php>